UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyanthea, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Indecorum

urn:nbn:de:hbz:466:1-97211

Visual Library

Vobis honos credentibus: non credentibus autem, lapis, quem reprobauerunt ædificantes, hic factus eſt in caput anguli, & lapis offenſionis, & petra ſcandali, his, qui offendunt verbo, nec credunt, in quo & poſiti ſunt. *1. Pet. 2.*

Timidis & incredulis pars illorum erit in ſtagno ardenti igne, & ſulphure, quod eſt mors ſecunda. *Apoc. 21.*

¶ Sententia Philosophica.

Incredulitatis robur nocet legibus. *Plato de leg. dial. 8.*

¶ Similitudines.

Vt pleraq; rerum diuinarum noſtram cognitionem effugiunt, facit incredulitas, *Plut. in Coriolano.*

Chryſoſtom. Vt agonem nemo ſuſcipit ſic periculoſum, vnde nul ſperat palmam: Ita nec infidelis facit bonum, nullam ſpem retributionis præ oculis habeis. *In c. 7. Matth. hom. 19.*

D. Auguſtin. Reuera fratres nullum mare tam profundum eſt, quam eſt cogitatio Dei, vt mali floreant, & boni laborent. Nihil altum, vbi naufragat omnis infidelis: in iſto vis tranſire profundum hoc? A ligno Chriſti noli reſilire, non mergeris: tene te ad lignum, nam ipſe laborare voluit ideo in terra. *In Pſ. 91.*

D. Ambroſii. Infidelitas non poteſt claram reſurrectionem habere ſicut carbo cinere ſuo coopertus obcœcatur: Ita & hi perfidia erroris tenebris circumdati, luce carebunt. *In 1. ad Cor. c. 16.*

Cyprian. Quemadmodum viuam energiam, nempe fidem, cordi dare nemo poteſt, niſi ſolus Deus: Ita & malitiam ſeu incredulitatem cordis nemo à ſe depellere poteſt, niſi per gratiam & ſpiritum Dei. *De ſing. clericor.*

Si tibi vir grauis & laudabilis aliquid polliceretur, haberes vtique pollicenti fidem: nec te falli ac decipi ab eo crederes, quem ſtare ſermonibus atq; actibus ſcires: nunc Deus tecum loquitur, & tu mente incredula perfidus fluctuas? Deus tibi de hoc mundo recedenti, immortalitatem pollicetur, atque æternitatem: & tu dubitas? hoc eſt Deum omnino noſſe, hoc eſt, Chriſtum credentium magiſtrum peccato incredulitatis offendere: hoc eſt in Eccleſia conſtitutum fidem in domo fidei non habere, *Serm. 4. de immortalitate.*

¶ Exempla Biblica.

Incredulitatis exempla: Hebræa gens. *Deut. 1. 32.* Dux quidam, *2. Reg. 7.* Iſraelitæ, *Exod. 6. 9. Num. 14. v. 11. 12. & 20. 10. Deut. 1. 32. & 9. 23. 24. Pſal. 106. 24.* Holofernes, *Iudith. 13. 27.* Iudæi, *Eſa. 65. 2. Rom.* ... *Ierem. 5. 23. Ezech. 2. 6.* Nazaræni, *Matth. 13. 57. Marc. 6. v. 6.* Petrus, *Matth. 14. 31.* Diſcipuli Chriſti, *17. v. 17. Marc. 9. 19. Luc. 9. v. 40.* Diſcipuli quidam, *Matth. 28. 17. Marc. 16. v. 11. 14.* Zacharias, *Luc. 1.* Apoſtoli, *24. v. 11.* Cleophas cum ſocio, *v. 25.* Nathanael, *Ioan. 1. v.* ... Fratres Chriſti, *7. 5.* Iudæi, *10. verſ. 25. 26. Act. 13. 45. & 28. 24. 1.* ... Turba, *Ioan. 12. 37.* Thomas, *20. 33* quidam Epheſii, *Act. 19.* Paulus ante conuerſionem, *1. Tim. 1. 13.* Hebræa gens, *Hebr. 2. v. 18.* Incredulitatis pœna in Moyſe & Aarone, *Num. 20. v. 12. 24. 25.* *Vide, Fides.*

Indecorum.

¶ Adagia.

Capram portare non poſſum, & imponitis bouem, *ἐ δύναμαι αἶγα φέρειν ἐπιτίθετέ μοι βοῦν.*

In eos, qui quod leuius eſt, recuſant, & quod multo ſit intolerabilius, id ſibi præpoſtere expetunt.

Veſtem circumfers ignem. *ἱματίῳ τὸ πῦρ περιστέλλεις.*

Conueniet, quoties aliquid ridicule aut præpoſtere fiet. Vel quoties dicimus aliquem in præſentaneo verſari periculo, cuius ipſe cauſam ac materiam intra ſuos parietes foueat. Germani dicũt; Das feur im Schoß vmbher tragen. Item. Die Weyhen vber die Tauben ſetzen.

Sus Mineruam. *ὗς τὴν Ἀθηνᾶν.*

Tritiſſimum apud Latinos authores prouerbium. Sus Mineruam ſubaudiendum, docet, aut monet. Dici ſolitum, quoties indoctus atq; inſulſus docere conatur eum, à quo ipſe magis docendus eſt. Das Ey wil klüger ſein dann die Hänne. Item. Er wil ſeinen Vatter lehren Kinder ziehen.

Veſpa cicadæ obſtrepens. *Σφὴξ βομβῶν τέττιγος ἐναντίον.*

Quadrabit in eum, qui certat longe impar cum ſuperiore: qui cum ſe conferat longe ſe præſtantioribus.

Currus bouem trahit. *ἡ ἅμαξα τὸν βοῦν ἐλαύνει.*

De quauis re dicitur, quæ geritur præpoſtere. Die Pferde hinder den wagen ſpannen. Item. Den wagen für die Pferde ſpannen.

Cancer leporem capit. *Καρκίνος λαγωὸν αἱρεῖ.*

Dicitur de re nequaquam verisimili, dictuq; abſurda. In hunc ſenſum dicunt Germani. Einen Haſen mit der Trummel fangen.

Iungere vulpes. *ζευγνύειν τὰς ἀλώπεκας.*

Dicitur de re palam abſurda.

Omiſſis fontibus conſectari riuulos.

Cicero dixit, pro eo, quod eſt, Omiſſo negotii capite, aliena & minus ad rem pertinentia dicere.

Tuum tibi narro ſomnium, *τὸ σὸν ὄναρ σοι διηγοῦμαι.*

Hoc eſt: Id tibi narro, quod ipſe me rectius noſti. Horat.

Mortuum vnguento perungis, *Νεκρὸν μυρίζεις.*

De ſumptu ſuperuacaneo, ſiue cum ſero aliquid adhibetur.

Lanam in officinis fullonis. *πόκον εἰς γναφεῖον φέρει.*

In eos, qui præpoſtere rem gerunt, vt ſi quis Theologo committat puerum in Grammaticis rudimentis inſtituendum.

Iuxta fluuium puteum fodit, *παρὰ ποταμὸν φρέαρ ὀρύττει.*

De eo, qui ſtultam & inanem inſumit operam: Affine illi, in ſyluam importat ligna.

Priuſquam mactaris, excorias. *πρὶν ἐσφάχθαι, δέρεις.*

Dicendum, vbi quid propoſtere fieri videtur.

In mari aquam quæris. *ἐν θαλάσσῃ ζητεῖς ὕδωρ.*

In eum, qui aliquid quærit quaſi difficile inuentu, vbi tamen aliud nihil occurrat.

Piſcem natare doces, *ἰχθὺν νήχεσθαι διδάσκεις.*

Perinde eſt, ac ſi dicas, doctum doces.

Lupi alas quæris. *λύκου πτερὰ ζητεῖς.*

De iis, qui quærunt, quæ nuſquam ſunt. Suidas.

Ceruus canes trahit. *τοὺς κύνας ὁ ἔλαφος ἕλκει.*

Vtemur, quoties præpoſterum quiddam ſignificabimus. Theocrit.

Aquam igni miſcere. *πῦρ ὕδατι μιγνύναι.*

Eſt contra rerum naturam agere. Plutarch.

Elephantum ex muſca facis. *ἐλέφαντα ἐκ μυίας ποιεῖς.*

Id eſt: Res exiguas verbis attollis & amplificas. Lucia.

Aliorum medicus, ipſe vlceribus ſcates. *ἄλλων ἰατρὸς, αὐτὸς ἕλκεσι βρύων. Plut.*

Torquendum in eos, qui aliorum errata caſtigant, inceſſuntque, intercutibus ipſi madentes vitiis.

Camelus ſaltat. *Diog. Laert.*

De iis qui cum ſeueri ſint ac tetrici, elegantes tamen & feſtiui affectant videri. Die Kuhe gehet auff Steltzen.

Cani das paleas, aſino oſſa. *κυνὶ δίδως ἄχυρα, ὄνῳ δ' ὀστέα.*

In eos, qui res præpoſtere diſtribuunt. Si quis militi donet librum, Epiſcopo arma, aut canes venatorios.

Vulpes bouem agit. *ἀλώπηξ τὸν βοῦν ἐλαύνει.*

Vtemur, quoties abſurde res agitur. Suidas.

Herculis Cothurnos aptare infanti.

De iis qui minimis applicant maxima, quæ nequaquam vel congruant vel deceant. Quintil. lib. 6.

Mercurius infans. *Ἑρμῆς ἀμύθητος.*

In eum, qui fingit ſe rudem eius artis, cuius eſt callentiſſimus.

Silurus putris in quadra argentea. *σαπρὸν σίλουρον ἀργυροῦν πίναξ ἔχων.*

Dicitur de re valde abſurda. Eſt apud Athen. l. 6. Cæterum Silurus piſcis eſt, quem nunc vulgo Sturionem appellant.

Quum aqua fauces ſtrangulet, quid iam opus eſt bibere? *ὅταν τὸ ὕδωρ, τὸ φάρυγγα πνίγῃ, τί δεῖ ἔτι πίνειν;*

Quadrat in eos, qui in abſurdiſſima ſententia pertinaciter manent: vel in eos, qui manifeſta negant, quibus cum fruſtra diſceptes. In hos eoſdem quadrabit & verſus ille prouerbialis:

Nil intra eſt oleam, nil extra eſt in nuce duri.

Iupiter orbus. *Ζεὺς ἄγονος.*

Vtemur, vbi quis palam falſa aſſeuerat.

Balba non credit. *ἡ ψελλὴ οὐ πιστεύει.*

Iocus eſt prouerbialis, vbi quis ſua mala conatur diſſimulare, cum tamen præ ſe ferat & prodat, etiam cum diſſimulat.

Aduerſus Solem ne loquitur. *πρὸς τὸν ἥλιον τετραμμένον μὴ λαλεῖν.*

Hoc eſt: manifeſtis ne repugnes. Pythag.

Nec aures habeo, nec tango.

Dicebatur in eum, cui in manifeſtis reclamabatur ab omnibus. Hieronymus.

Per parietem loqui. *διὰ τοίχους.*

In eum, qui ridiculo aut inepte aliquid agit. Ouid.

Priuſquam aſſa ſit, farina. *πρὶν ὀπτῆσαι, ἄλευρα.*

Subaudiendum, aſpergitur, aut ſimile quiddam. Solebant enim quidam aſſis carnibus inſpergere farinam. Vtemur, quoties abſurde & præpoſtere res agi videbitur. Euſtath.

Prius antidotum, quam venenum.

Conueniet vti, quoties aliquis ſe purgat, antequam accuſatur. Hieronymus.

Capra nondum peperit, hœdus autem ludit in tectis. *αἲξ οὔπω τέτοκεν, ἔριφος δ' ἐπὶ δώματα παίζει.* Id eſt.

Nondum enixa capra, at iam ludit in ædibus hædus.

Torquebitur in eos, qui gloriantur iam aſſecutos ſeſe, quorum ne fundamenta quidem iecerunt. Aut qui poſtrema aggrediuntur, præteritis iis, quæ præceſſiſſe oportuit.

Caput artis, decere quod facias.

Vſurpandum, vbi quid parum conuenienter aut decore fiet.

Gallos quid exſecas. *Γάλλους τί τέμνεις;*

Hoc eſt: Quid actum agis? Sumptum à Gallis Cybeles ſacerdotibus, qui ſua ſponte exactis erant teſticulis.

Leonis exuuium ſuper Crocoton. *Λεοντῆ ἐπὶ κροκωτῷ.*

Vſurpandum, cum duæ res copulantur ſeu coniunguntur, quarum altera cum altera nequaquam congruit. Ariſtoph.

Ex natali emortualem facere.

Ex re læta triſtem efficere. Plaut. in Pſeud.

Iocandum vt ſeria agas. Δεῖ παίζειν ὅπως σπουδάζῃ.

Ariſtoteles Moral. Nicomach. lib. 10. Studere, inquit, ac laborare ludendi gratia, ſtolidum videtur, & admodum puerile. At ludere, vt agas ſeria, iuxta Anacharſidis ſententiam recte videtur habere.

Mus non ingrediens antrum, cucurbitam ferebat. Μῦς εἰς τρώγλην οὐ χωρῶν, κολοκύνθην ἔφερε.

In eum congruit, qui cum ipſe ſibi conſulere non poſſit, aliis conatur opitulari.

In toga ſaltantis perſonam inducere.

Hoc eſt: quippiam facere neutiquam decorum. Martial. Perſ. lib. 2. Epigram.

Daſypus carnes deſiderat. Δασύπους κρεῶν ἐπιθυμεῖ.

Dicitur in eos, qui ea requirunt ab aliis, quæ ipſis affatim ſunt domi.

Virgultea ſcapula Aegæum tranſmittere. ἐπὶ ῥιπὸς τὸ Αἰγαῖον διαπλεῦσαι.

In eos dicitur, qui rem ſuper modum arduam leui opera conficere tentant. Lucian.

Archilochi melos. Ἀρχιλόχου μέλος. *Pindarus.*

Quadrabit in eum, qui rem priſcam nouis inuentis præter rationem accommodat,

More Carico. σχήματι καρικῷ.

Carico more fieri dicebatur, quicquid ſordide incompoſiteq́ue fiebat. Accommodabitur ergo prouerbium ad mores indecorus atq́ue inciuiles. Item, & orationem inconditam & agreſtem. Legimus etiam in eundem ſenſum: Πλοίῳ καρικῷ. Naue carica.

Qui ſeſe non habet, Samum habere poſtulat. ὅς αὐτὸς αὑτὸν οὐκ ἔχει, Σάμον θέλει.

In eos conuenit, qui imprudenter quippiam poſtulant: aut qui minora curant, maiorum negligentes.

Ante barbam doces ſenes. πρὸ τοῦ γενειάδος διδάσκεις τοὺς γέροντας.

Vſus eius erit, quoties natu maiorem imberbis docet. Huc illud pertinet: Ante pilos ſapis. Das Eye wil klüger ſein / dann die Hänne.

Smaragdus in luce obſcurus. Ἀρίγνωτος Σμάραγδος ἐν μὲν τῷ φάει σκοτεινός.

In eos dici ſolitum, qui præpoſtere ibi ſemet occultarent, vbi maxime conueniebat edere virtutis ſpecimen.

Aſinus auis. Ὄνος ὄρνις. *Ariſtoph.*

Dicetur non intempeſtiue, quum ex indicio quopiam ridiculo quippiam præpoſtere ſtolideq́ue colligimus.

Lumen ſoli mutuas. τὸ φῶς ἡλίῳ δανείζεις.

In eos qui docent doctiſſimos: monent prudentiſſimos: conantur exponere, quæ per ſe ſunt clariſſima: ſermone celebrare inſtituunt, quæ per ſe ſunt celebratiſſima. In eundem ſenſum Quintil. ait: Soli lumen inferre.

Ranæ aquam Βατράχῳ ὕδωρ.

Subaudiendum miniſtras. Non inepte accommmodabitur, vbi datur abundanti Den Fröſch zutrincken geben.

Pica cum laſcinia certat. πρὸς ἀηδόνα κίσσα ἐρίζει.

Quadrabis in eum, qui certat longe impar cum ſuperiore: aut negotium faceſſat longe præſtantioribus. In eandem ſententiam dicitur & illud Theocr. Σφὴξ βομβῶν τέττιγος ἐναντίον.

Scilicet obſtrepitans arguta veſpa cicade.

Velocem tardus aſſequitur. κιχάνει τοι βραδὺς ὠκύν.

In eum, qui viribus imbecillior, arte atque ingenio vincit potentiorem.

¶ Apophthegmata.

Antiſthenes à quodam rogatus in conuiuio, vt caneret tibiis: Tu cas mihi infla, inquit. Non recuſauit obſequium, ſi ille viciſſim obſequeretur: Indicans, non eſſe philoſopho decorum tibiis canere.

Theages Indecorum eſt, quod factu importunum eſt, cuius duo ſunt diſcrimina, vnum exceſſus, alterum defectus. Ille plus eſt, quam deceat, hic minus.

Epictetus. Indecorum eſt, vbique litigare & contendere, tum inter pocula maxime. Nequa ebrius aliquis docere ſobrium poteſt: neque ſobrius ab ebrio perſuaderi.

Indignatin.

¶ DEFINITIO ET ETYMOLOG.

INdignatio, Græce ἀγανάκτησις, εως, ἡ, & ἀγανακτέω: indignor dicitur. Eſt autem indignatio dolor perturbans, propter res ſecundas indigno collatas. *ſecund. Ariſt. lib. 2. Rhet.*

Indignatio etiam pro filia iræ ſumitur, qua quis non valet videre vel audire eum, cui iraſcitur. *ſecund. B. Thom. ſecunda Secundæ q. 57. art. 2.*

Indignatio venit ab indignus, ita & indignor, iraſcor, & indignabundus, iraſcens: & indigne, hoc eſt, præter merita: & indignanter, per indignationem.

Indignatio Hebr. *Zahham*, à verbo eiuſdem ...
tionem habente cum verbo *Zahhaph*, ſæuit. Hinc ...
num infero. Significat item verbum *Zahham*, de ...
cratus eſt, ex indignatione enim oriuntur maledi...

¶ Locus Biblicus.

Indignatio tollenda à nobis, *Epheſ. 4. 3. Coloſſ. 3. ...*
excandeſcentia.

¶ Philosophicae Sententiae.

Indignatio eſt quædam ægrimonia, e bonis, quæ ...
aliquo pacto eueniunt, & ſi quem viderint mali ...
tum. *Ariſt. magn. mor. 1, c. 25.*

Indignatio eſt mediocritas inuidiæ & maleuolentiæ ...
circa illam ægritudinem & voluptatem verſantur, ...
ex his, quæ aliis contingunt: indignabundus enim ...
tur, cum reliquos proſpera fortuna indigne vti vide...
hunc excedens, ex omnibus dolorem percipit, ac ...
tum à dolendo deficit, vt etiam gaudeat. *Idem 1. E...*

Indignatio mediocritas eſt inuidiæ & maleuolen...
tur autem in iis ægritudinibus & voluptatibus omn...
eas res ſuſcipiuntur, quæ proximis eueniunt. Qui ...
tur, is dolet eorum rebus ſecundis, qui iniuria iis ...
dus nunc vincens dolet rebus omnibus. At maleuo...
eſt eo, vt doleat: vt etiam capiat voluptatem. *Lib. ...*

Si indignari eſt dolere, quod quidam ſecunda ...
gant: primo perſpicuum eſt non eſſe poſſibile de ...
indignari. Nemo enim indignatur, ſi iuſti, ſi fortes, ...
virtutem aliqui habeant. *Lib. 2. Rhet. ad Theodect. ...*

Inuidia dolor perturbatus eſt propter res ſecunda...
gni, verum æqualis atque ſimilis. *ibid.*

Probum quiddam æmulatio eſt, & proborum ...
probum & improborum. Alteri enim vt ad conſe...
præparent, æmulatione conciantur: alteri propter ...
ximis impedimento ſunt. *l. 2 Rhet. ad Theod. c. 11.*

Cum inuidia ægritudo ſit ex rebus ſecundis ali...
certe ſapiens non inuidiſſet, eſſet enim improbus. ...
2 c. 2. loc 3.

Si inuidere is dicitur, qui bonorum dolet rebus ...
dignari is, qui dolet improborum ſecundis rebus ...
non inuidere eum, qui indignetur. *ibid.*

¶ Exempla Biblica

Indignationis ſanctæ exempla: Iacob. 30. ...
29. Ioſue & Caleb. *Num.* 14. v. 6 7. Chriſtus, *Marc.* ...
verſ. 17.

Vide Ira.

Indoles.

¶ APOPHTHEGMATA.

A*Lexander*, puer etiamnum, quum vidiſſet, ...
parens bella gereret, nequaquam gaudebat, ...
æquales dicebat: Pater nihil mihi relicturus eſt. ...
dicentibus: Imo ea omnia quæ bello iam ſubegit. Q...
inquit Alexander, ſi multa hæreditario iure poſſide...
nihil habeam, quod agam, & militem patri ſimilem ...
dam? Vides indolem in puero ad imperium plane ...
in apoph.

Scipio ſuper cœnam interrogatus, quem egregium ...
rem habitura eſſet Reſpubl. ſi quid ipſi humanitus ...
hunc, inquit, Marium intuens, iam tum in illo ...
um maximis rebus natum. *Eutrop. lib. 5. Plut. in Mar...*

Caſſius, etiamnum puer, Fauſtum Syllæ filium ...
de patris monarchia gloriantem non tulit, ſed ei ...
Eius rei cognitionem quum Pompeius ad ſe recepiſſet, ...
bobus pueris, Caſſius auſus eſt dicere? Eia, Fauſte! ...
coram hoc ea verba proferre, quibus irritatus ...
percellam os. Caſſio natiuum quoddam odium ...
tum appareret, illi non defuturum animum ad ...
Cæſarem. *Plut.*

Pompeius tam charus fuit populo Romano, quam ...
inuiſus. Is etiamnum adoleſcens, totum ſe Syllæ ...
cumque nec magiſtratus eſſet, nec ſenator, magnum ...
lia contraxit exercitum. Hunc cum Sylla ad ſe ...
abſq; ſpoliis, inquit, nec incruentas Imperator ...
Nec prius ad illum venit, quam multis conflictibus ...
ſuperaſſet. Iam tum egregri principis, & ad res magnas ...
men dedit. Noluit adducere numerum, ſed militum ...
ctatum. *Plut. in Rom. apoph.*

Iulius Cæſar., quum Syllam fugeret, etiamnum ...
cidit in piratas Cilices: ac primum, vbi pro ...